

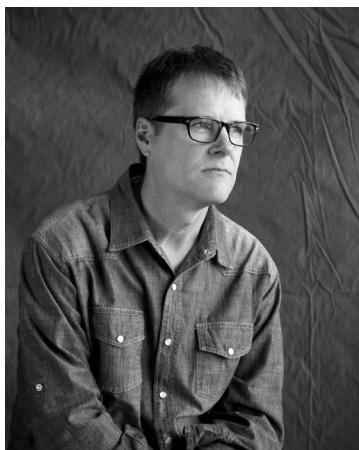
СТО ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА КАРСЪН МАККЪЛЪРС
ИНТЕРВЮ С НИК НОРУД, ДИРЕКТОР НА ЦЕНТЪРА ЗА ПИСАТЕЛИ И
МУЗИКАНТИ „КАРСЪН МАККЪЛЪРС“

Centennial Anniversary of **Carson McCullers**

Interview with **Nick Norwood**, Director of the Carson McCullers Center for
Writers and Musicians

Стефка Хрусанова

На 19 февруари 2017 г. се навършват 100 години от рождението на именитата американска писателка **Карсън Маккълърс**. По повод на юбилея Стефка Хрусанова разговаря с **Ник Норуд**, директор на Центъра за писатели и музиканти „Карсън Маккълърс“ в Кълъмбъс, Джорджия, и в Наяк, Ню Йорк.

Поетът Ник Норуд е професор по творческо писане в Университета в Кълъмбъс. Творбите му са публикувани в редица национални и международни литературни списания и са отразени в различни медии. Автор е на няколко стихосбирки. Произведенията му са оценени високо и е удостоен с множество награди.

Господин Норуд, Вие сте директор на Центъра за писатели и музиканти „Карсън Маккълърс“ в Кълъмбъс, Джорджия, и в Наяк, Ню Йорк. Какви възможности дава центърът на студентите и изследователите?

Центърът е хранилище за материали, свързани с Карсън Маккълърс. Повечето от тях получихме от близката ѝ приятелка д-р Мери Мърсър, която ни завеща цялата си собственост, свързана с писателката, включително къщата на Маккълърс в Наяк. Ето кратко извлечение от уеб страницата на архивите на нашата университетска библиотека на материалите за Маккълърс, които притежаваме в Кълъмбъс:

Колекцията се състои от 36 кутии текстов материал, две кутии с предмети (включително диктофона, използван по време на терапевтичните ѝ сеанси, и други предмети – два албума с грамофонни плочи, фотографии в рамки и други лични вещи, както и кутия с диапозитиви и видеоленти). Освен това, личната библиотека на Карсън Маккълърс от дома ѝ на „Южен Бродуей“ № 131 в Наяк, Ню Йорк, беше част от дарението на д-р Мърсър на Архива

на Университета в Кълъмбъс и е в отделна сбирка в изследователската му секция.

В допълнение, в къщата на Смит-Маккълърс в Кълъмбъс (дома от детството на Маккълърс) имаме редица други експонати, свързани с нея – произведения на визуалните изкуства, книги, мебели и лични вещи, – предоставени на вниманието на учените и студентите, които посещават дома.

Какви дейности и културни събития се провеждат в къщите на Карсън Маккълърс в Кълъмбъс и в Наяк?

Центърът поддържа музей, предоставя място за представления и пребиваване на художници в дома от детството на Маккълърс в Кълъмбъс и скоро ще започне да използва за такива дейности къщата ѝ като възрастна в Наяк, Ню Йорк. Всяка година обявяваме стипендия за писатели на името на Маргьорит и Ламар Смит. Спечелилият тази стипендия писател живее и работи в къщата Смит-Маккълърс в Кълъмбъс от 1 септември до 1 декември. През пролетта и лятото също приемаме гостуващи писатели, учени, художници и музиканти, като им даваме възможност за кратко време да пребивават и да работят в къщата. В нея се провеждат литературни четения, лекции, обсъждания на книги, камерни концерти, литературни срещи и приеми. Тази година за първи път ще осъществим такива прояви и в къщата на Карсън Маккълърс в Наяк.

Моля разкажете накратко какви инициативи са предвидени за отпразнуването на 100-годишнината от рождението на Карсън Маккълърс?

Центърът „Маккълърс“ ще бъде домакин на празненствата в Кълъмбъс и в Наяк по случай 100-годишнината от рождението на Карсън Маккълърс на 19 февруари 2017. В Кълъмбъс: концерт от любимите класически музикални произведения на Карсън в изпълнение на Музикалната школа „Шуоб“ на Университета в Кълъмбъс, театрално представление на откъс от пиесата „Сватбарката“, монолози на Маккълърс, представени от актриса в нейната роля, със специалното участие на актрисата и режисьорката Карън Алън, която ще представи късометражния си филм „Дърво. Скала. Облак“ по едноименния разказ на Маккълърс. В Наяк: концерт от оригинални музикални произведения, вдъхновени от Маккълърс, композирани и изпълнени от възпитаничката на школата „Шуоб“ Лилия Угей, заедно с художествено четене на „Дърво. Скала. Облак“, адаптиран и представен като моноспектакъл от поета и драматурга Джон О’Кийфи. Проявата в библиотеката на Наяк ще бъде последвана от прием в дома на Карсън Маккълърс. Освен това, през пролетта на 2017 г. библиотеката на Университета в Кълъмбъс, музеят в Кълъмбъс и центърът „Корн“ за визуални изкуства ще открият изложби, свързани с живота и творчеството на Маккълърс. Историко-географският факултет на Университета в Кълъмбъс ще публикува он-лайн веб интерактивна карта на местата в Кълъмбъс, важни за Маккълърс. В Кълъмбъс ще се състоят много лекции и обсъждания на книги, с участието на изявения критик Хилтън Алс от списание „Ню Йоркър“. Ще бъдат прожектирани филмови адаптации на произведения на Маккълърс в Кълъмбъс, Наяк и Ню Йорк. И най-голямото събитие – академичната конференция „Карсън Маккълърс в света: Стогодишнина“ ще се състои в университета „Джон Кабът“ в Рим, Италия, от 14 до 16 юли 2017 г.

Какво е Вашето лично усещане и вътрешно виждане на идеята за всеобщо отчуждение и дълбока самота в произведенията на Емили Дикинсън, Карсън Маккълърс и, защо не, в песните на Патси Клайн?

Тези три велики творци са американки и въпреки че мразя идеята и се страхувам от политически отклонения на термина „американска изключителност“, смятам, че има специална марка американска самота, която е отразена в техните произведения – специално, мисля, в творбите на Карсън Маккълърс. Теорията ми е: поради факта, че американците са нация, обединена от обща идея, а не от обща етническа принадлежност, те често се озовават сами с тази идея, която може да бъде определена с понастоящем силно политизираната дума „свобода“. А „свободата“ – както ни казва друг велик американски творец, Крис Кристофърсън – „е просто друга дума за това, че няма какво да изгубим“. Америка не притежава ритуалите, традициите и историите за създаването, които да се връщат в далечното минало, за да подкрепят фундаменталното чувство за общност. И това води до самота. При Дикинсън, дори ако вземем само нейната лична история – на изтерзана авторка, сама в спалнята си работеща усилено над стихотворения, „открита“ едва след смъртта си, – се получава разказ с тематично ядро самотата. Затова не е учудващо, че от такъв начин на живот произлизат стихове като „Душата си подбира собствена компания – / и после – затваря вратата“. Както всички в американската популярна музика, Патси Клайн пееше печалната песен за изоставения или неполучил взаимност влюбен, а това по същество е песен за самотата. И много, ако не повечето от най-големите творби на Карсън Маккълърс – „Сърцето е самотен ловец“, „Сватбарката“, „Балада за тъжната кръчма“, „Дърво. Скала. Облак“ – развиват с остротата на Дикинсън темата за човешката нужда да принадлежиш, да не си самотен, „да чувстваш себе си“ – както самата Маккълърс казва в заснето интервю – „част от живота“. Дори само „Сърцето е самотен ловец“ може да бъде най-изкусното и задълбочено изследване на тази тема в американската литература.

Вашата поезия оказва ли въздействие върху работата Ви като професор по творческо писане и какво научавате, когато преподавате творческо писане?

Моето писане влияе на моето преподаване по отношение на техническия и тематичен избор, пред който съм изправен като поет, и ми дава опит, който се опитвам да предам на моите студенти. Трябваше да чета колкото може повече поезия и добри произведения, за да се опитам да бъда по-добър поет. На това самообучение като основа и на разширяването на познанията се опирам в работата си като преподавател. Да преподавам творческо писане същевременно е обучение и за мен. Все едно всички останали ме обучават в стремежа ми да се подготвя по-добре за преподавател, така научавам много повече за моя предмет, отколкото по друг начин. Когато произнасяш нещата, това те кара да мислиш по-ясно за тях. Учиш се и от студентите – в своето четене и писане те често дават перспективи, за които никога не си се сещал. Има полза да си „свеж“ и като преподавател да се облагодетелстваш от свежестта на студентите.

Вашата последна и навярно най-важна стихосбирка „Чакъл и ястреб“ (спечелила наградата за поезия „Холис Съмърс“) е философска елегия за наследството на дълбокия американски Юг. Смятате ли, по иносказателен и парадоксален начин, че този, който е между ястреба и мишелова, винаги трябва да си изкарва прехраната с пот на челото?

Това е живописен начин на изразяване и аз се стъписвам от думата „винаги“, но това е моят избор в този момент от моята кариера. Аз съм влюбен във физическите особености на нашия свят и съм влюбен в поетическия фокус върху физическото усещане. Непрекъснато казвам на моите студенти, че навремето, когато на жените са внушавали, че единствената

им амбиция трябва да бъде да хванат съпруг, е била разпространена поговорката „Пътят към сърцето на мъжа минава през стомаха му“ с идеята, че мъжът търси в съпругата добрата готвачка. Подобна формула може да се приложи към поезията: Пътят към ума на читателя минава през тялото. Каквато и да е тематиката на моите стихотворения, техният непосредствен център е физическият свят. В това съм последовател на моите учители – списък, който включва поети като Шеймъс Хийни, Елизабет Бишъп, Тед Хюз, Томас Харди. Мога да продължа да изреждам, но мисля, че тези имена дават представа каква поезия имам предвид. „Косене“ на Робърт Фрост, „В рибарниците“ на Елизабет Бишъп, „Бикът Моузес“ на Тед Хюз – това са стихотворения, сътворени „с пот на челото“ по начин, който ме запалва да пиша собствени стихове.

Като автор на важното изследване „Духът и международният стил на Шеймъс Хийни“, което е повече от емблематично, особено по отношение на източноевропейските поети, каква е Вашата гледна точка и интерпретация на „Елегия за Джон Дън“ на Йосиф Бродски?

За съжаление, мога да чета „Голяма елегия за Джон Дън“ на Йосиф Бродски само в превод – на Джордж Л. Клайн, но и в този случай я намирам за възвишено красив и красноречив паметник във великата европейска традиция на пасторалната елегия. И, ако не се лъжа, това е поема, силно повлияна от величествената елегия на Уистън Хю Одън „В памет на У. Б. Йейтс“. Възхищението на Бродски от нея личи в неговата лекция-есе „За „1 септември 1939“ на У. Х. Одън“, където споменава елегията на Одън няколко пъти и я използва като пример за поетическо произведение, в което Одън казва важни неща по превъзходен начин. Но всъщност в цялата поема на Бродски виждаме приликите с Одън. Намираме ги например в стиховете:

Джон Дън заспа. И стиховете спят
пороци, грях, метафори и драми
едни до други в книгите лежат
с еднакви силабически пижами.¹

Но специално ги забелязваме, мисля, в стиха „и спи дълбоко гръмката им слава“, което ни кара да си спомним Одън: „не допускаха поетовата смърт в поемите му“, „той се превърна в своите почитатели“, „и съдът ирландски ляга празен от лирична влага“². Начинът, по който Бродски изследва съществуването на физическото човешко същество чрез забавеното съществуване на неговите стихове и неговата слава, ми показва, че той вероятно го дължи на поемата на Одън. А това ме кара да харесвам още повече поемата на Бродски. Като пишат елегиите си за поети, които смятат за достойни за художествени паметници на възможно най-високото изкуство, и Одън, и Бродски се заставят да се издигнат до него. Да използвам старото клише – те „се издигат на висотата на положението“ и така създават някои от най-хубавите, най-запомнящите се творби в живота си. Бродски, мисля, също се е заставял да се издигне до нивото на Одън, опитвайки се да бъде равностоен на това ниво на превъзходство, и като резултат смятам, че неговата поема е също толкова безсмъртна.

Превод от английски Стефка Хрусанова

(Фотографиите към интервюто са предоставени от центъра „Маккълърс“.)

¹ Превод Иван Есенски, „Литературен свят“, № 87, септември 2016. Бел. ред.

² Превод: Леда Милева, Николай Попов, Александър Шурбанов, 1980. Бел. ред.

КАРСЪН МАККЪЛЪРС

Карсън Маккълърс (Лула Карсън Смит) е родена на 19 февруари 1917 г. в Кълъмбъс, Джорджия, в семейството на Ламар и Маргарита Смит. Като ученичка взема уроци по пиано и се готви за музикална кариера, но през 1932 г. получава ревматична треска, което прекратява плановите ѝ. Докато се възстановява, започва да чете много и пише първия си разказ. През 1933 г.

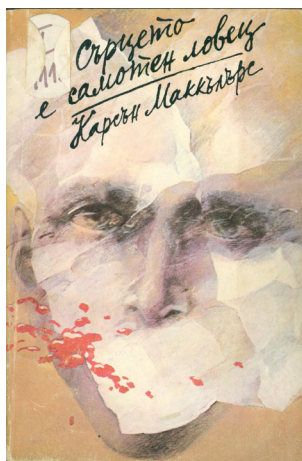
завършва гимназия. През 1934 г. заминава за Ню Йорк с намерението да пише. През 1935 г. посещава курсове по творческо писане в Колумбийския университет в Ню Йорк, след което работи за кратко като репортер в родния си град във вестник „Кълъмбъс Леджър“. След това отново е в Ню Йорк, където учи в „Скуайър колидж“ на Университета на Ню Йорк. През 1936 г. се връща в Кълъмбъс, за да се лекува продължително от пневмония. През декември в списание „Стори“ е публикуван първият ѝ разказ „Вундеркинд“. Докато е на легло, започва да пише първия си роман с работно заглавие „The Mute“ за историята на един глухоням. През лятото на 1937 г. води музикални курсове в Кълъмбъс.

На 30 септември 1937 г. се омъжва за приятеля си от гимназията Рийвс Маккълърс, бивш войник от намиращия се в близост до Кълъмбъс Форт Бенинг и амбициозен писател. През следващата година се местят във Файетвил, Северна Каролина, където тя продължава да пише първия си роман, вече с името „Сърцето е самотен ловец“, в „южен готически“ стил, повлияна от руския реализъм. Той е завършен през пролетта на 1939 г. и е издаден през 1940 г. В него писателката включва много автобиографични елементи и развива темата за духовната изолация и самотата на личността, която става характерна за нейното творчество. Критиката определя романа като антифашистки. Книгата става бестселър и слага начало на писателската кариера на Карсън Маккълърс. След издаването на книгата Карсън се разделя с Рийвс и отива да живее в Ню Йорк. Развеждат се през 1941 г. В Ню Йорк тя завършва втория си роман „Отражения в златисто око“, публикуван през есента на 1941 г. Той също става бестселър.

В Ню Йорк Карсън се влюбва в композитора Дейвид Даймънд и заедно с бившия ѝ съпруг съставят сложен любовен триъгълник. Драматичните междуличностни взаимоотношения намират отражение в следващите ѝ романи – „Сватбарката“ (1946) и „Балада за тъжната кръчма“ (1951).

След внезапната смърт на баща ѝ през 1944 г. заедно с майка ѝ през 1945 г. купуват къща в Наяк, щат Ню Йорк, където се преместват да живеят. На 19 март Карсън се омъжва отново за съпруга си. В следващите години пътува често, но страда от много

заболявания. През 1948 г. е обявена за една от десетте най-заслужили жени на Америка и получава наградата „Мерит“. През март същата година прави опит за самоубийство и се лекува в психиатрична клиника.

През 1952 г. семейството купува къща близо до Париж. В края на лятото на 1953 г. Рийвс планира самоубийството си и иска от Карсън да го направят и двамата. Тогава тя го напуска и се връща в САЩ. На 18 ноември 1953 г. в хотел в Париж Рийвс се самоубива със сънотворни хапчета.

През 1961 г., след почти 20-годишна работа по него, е издаден последният ѝ роман „Часовник без стрелки“. В края на живота си тя пише автобиографията си, която е издадена посмъртно. След тежки здравословни проблеми през целия си живот Карсън Маккълърс получава мозъчен кръвоизлив и умира на 29 септември 1967 г. в Наяк, щат Ню Йорк.

Карсън Маккълърс е само на двадесет и две години, когато пише „Сърцето е самотен ловец“ и така става най-младата американска писателка, която се присъединява към обществото на безсмъртните. Фабричните градове на Джорджия, главните улици, магазините и гостилниците, скучните прашни селца по кръстовищата, отдалечените плантации, в които се е родила и израснала – всичко това е създало особена прелест на атмосферата, героите и характерите в нейните книги.

